

IV Forum Polskiego Kongresu Drogowego
„Przygotowanie projektów drogowych a ochrona środowiska”

„Jak sprawnie przygotowywać inwestycje infrastrukturalne w świetle nowych wymogów ekologicznych?”

*Wnioski z wyników konsultacji społecznych Prognozy
Oddziaływania na Środowisko dla Programu Budowy
Dróg Krajowych na lata 2008-2012*

Tomasz Podgajniak
Wiceprezes Zarządu PROEKO CDM
Kierownik Zespołu Wykonującego Prognozę

Warszawa – 16 października 2008 r

Publiczne konsultacje prognozy ooś dla PBDK na lata 2008-2012

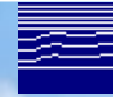
- Program Budowy Dróg Krajowych jest dokumentem zawierającym listę dużych przedsięwzięć przewidywanych do realizacji w zakresie rozbudowy i poprawy infrastruktury drogowej w związku z czym podlega takiemu obowiązkowi;
- W tej sytuacji *postępowanie w sprawie oceny skutków środowiskowych* tego Programu, zwane też *strategiczną oceną oddziaływania na środowisko*, jest konieczne, a jednym z wymogów prawnych zapewniających prawidłową realizację tego obowiązku jest opracowanie ***prognozy oddziaływania na środowisko***;

Publiczne konsultacje *prognozy oddziaływania na środowisko* są jednym z kluczowych, wymaganych w przepisach prawa, elementów tego postępowania!

Główne tematy podnoszone w trakcie konsultacji

- Zgodność opracowania z wymogami przepisów prawa;
- Nagminnie deklarowany brak zaufania do autorów i wykonawców Programu i Prognozy;
- Powszechnie wyrażane obawy przed:
  - utratą dorobku,
  - obniżeniem wartości posiadanego majątku,
  - uciążliwościami hałasowymi i emisyjnymi
- Na drugim planie kwestie środowiskowe i społeczne:
  - Zniszczenie i fragmentacja ekosystemów
  - Destrukcja ukształtowanych więzi społecznych, wykluczenie
- Lokalne problemy – wybór optymalnych przebiegów kontrowersyjnych odcinków dróg
- Kwestie środowiskowe jako „przykrywka” dla realizacji innych partykularnych interesów lokalnych społeczności;

Niezrozumienia i nieporozumienia

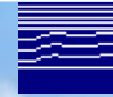
- poziom szczegółowości analizy - różnice pomiędzy poziomem oceny strategicznej, a oceny ooś planowanego przedsięwzięcia;
- kompletność i prawidłowość oceny skali i dystrybucji oddziaływań
- wiarygodność oszacowań i studiów modelowych;
- przeszacowanie/niedoszacowanie skutków;
- nierealne i nieracjonalne wymagania w kwestii zabezpieczeń i konsultacji;
- rozwiązania alternatywne;

Podstawy prawne ocen strategicznych

Podstawy prawne w tej dziedzinie formułują:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie oceny oddziaływania niektórych planów i programów na środowisko (tzw. Dyrektywa SEA - *Strategic Environmental Assessment*), która stanowi m.in., że:
  - *Ocenę wpływu na środowisko, przeprowadza się w odniesieniu do [...] planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko (art. 3 ust. 1);*
  - *W przypadku, gdy plany i programy są elementem hierarchii, Państwa Członkowskie, w celu uniknięcia powielania oceny, uwzględniają fakt, że oceny dokonuje się, na różnych poziomach hierarchii (art. 4.ust. 3);*
  - *Sprawozdanie dotyczące środowiska,[...] zawiera informacje, które mogą być racjonalnie wymagane, z uwzględnieniem obecnego stanu wiedzy i metod oceny, zawartości i poziomu szczegółowości planu lub programu, jego stadium w procesie podejmowania decyzji oraz zakresu, w jakim niektóre sprawy mogą zostać właściwie ocenione na różnych etapach tego procesu, w celu uniknięcia powielania oceny (art. 5 ust. 2);*
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* - Dział VI, Rozdział 1. *Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów*, która nakłada obowiązek przeprowadzania „postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko”, w odniesieniu do projektów „
  - *...polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej i odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu opracowywanych przez organy administracji [...], które ustalają ramy dla [...] realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, względnie, których realizacja może w znaczący sposób oddziaływać na obszary Natura 2000 (art. 40)*

Zakres *Prognozy* w prawie polskim

Zgodnie art. 41 ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska* prognoza oddziaływania na środowisko projektowanego dokumentu (*programu lub planu*) powinna m.in. określać, analizować i oceniać:

- przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, w tym możliwe oddziaływania na ludzi, obszary chronione, zabytki oraz ewentualne oddziaływania transgraniczne, ;
- aktualny stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji *programu*, stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia *programu*, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia programu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,

a także przedstawiać:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji postanowień programu,
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w *programu* wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,

oraz zawierać informacje o:

- zawartości, głównych celach *programu* oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- przewidywanych metodach analizy realizacji projektowanego dokumentu,

Do prognozy należy dołączyć *streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym*.

Determinanty budzących niepokój zmian

Źródła najważniejszych obaw w kwestiach środowiskowych:

- natura (charakter) realizowanych przedsięwzięć i związane z nim oddziaływania w fazie budowy i likwidacji;
- bogactwo/wrażliwość/chłonność środowiska w rejonie, gdzie przedsięwzięcie powstaje ...itp.
- intensywność eksploatacji wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury (natężenie ruchu pojazdów, struktura przewozów).
- emisje i uciążliwości;
- efekt barierowy (przyrodniczy)

Źródła najważniejszych obaw w kwestiach społecznych:

- chaos planistyczny, utrudniony dostęp do aktualnej informacji
- zagrożenie własności (wywłaszczenia, utrata wartości);
- efekt barierowy (społeczny) i wykluczenie;
- nieefektywna struktura zarządzania drogami różnych poziomów;

Wnioski

- Podstawowe źródło problemu - proces uzgadniania i konsultacji społecznych założeń, oraz kosztów i korzyści *Programu* opóźniony o co najmniej 10, a może nawet 15 lat;
- Konieczność zapewnienia zainteresowanym lepszego dostępu do informacji – brak wiedzy rodzi obawy;
- Likwidacja wielogłosu informacyjnego – przejście od kakofonii do harmonii;
- Konieczność zapewnienia lepszego udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji:
  - zasada subsydiarności - problemy należy rozwiązywać na możliwie najniższym szczeblu;
  - zasada partnerstwa - konieczność jak najwcześniejszego podejmowania efektywnej współpracy na rzecz ochrony środowiska, przez wszystkie zainteresowane podmioty (władze, przedsiębiorców, społeczeństwo)
  - wymiana i dostęp do informacji;

Dziękuję za uwagę